

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 147/2026-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľudmilou Serra, advokátkou, Nerudova 6, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice č. k. K2-12C/39/2019-438 z 27. októbra 2025 takto

rozhodol:

1. Uznesením Mestského súdu Košice č. k. K2-12C/39/2019-438 z 27. októbra 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Mestského súdu Košice č. k. K2-12C/39/2019-438 z 27. októbra 2025 **zrušuje**.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **560,38 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením mestského súdu č. k. K2-12C/39/2019-438 z 27. októbra 2025. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 147/2026-13 z 11. marca 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

3. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že na mestskom súde bolo pod sp. zn. K2-12C/39/2019 vedené konanie, v ktorom sa žalobca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], domáhal proti sťažovateľovi ako žalovanému zaplata 50 000 eur, zmluvnej pokuty vo výške 10 000 eur a príslušenstva. V poradí druhým rozsudkom č. k. K2-12C/39/2019-340 z 31. januára 2024 mestský súd žalobu zamietol. Rozsudok súdu prvej inštancie bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/110/2024-398 z 21. mája 2025 právoplatným 27. júna 2025. Mestský súd uznesením č. k. K2-12C/39/2019-407 z 25. augusta 2025 právoplatným 21. októbra 2025 rozhodol o výške trov konania tak, že žalobcovi uložil nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní spolu vo výške 4 461,64 eur. Dňa 28. augusta 2025 doručil právny zástupca žalobcu návrh na zmenu subjektu na strane žalobcu, v ktorom bolo oznámené odplatné postúpenie celej pohľadávky zo žalobcu [REDAKOVANÉ] na postupníka, a to spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Súčasťou písomného podania bola aj zmluva o odplatnom postúpení pohľadávok z 24. marca 2025 a dovolanie podané spoločnosťou [REDAKOVANÉ] proti rozsudku krajského súdu č. k. 11Co/110/2024-398 z 21. mája 2025. Dňa 27. októbra 2025 mestský súd napadnutým uznesením podľa § 80 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pripustil, aby do konania na miesto žalobcu [REDAKOVANÉ] vstúpil ako žalobca [REDAKOVANÉ]. Mestský súd uviedol, že bolo preukázané, že žalobca ako postupca postúpil svoje pohľadávky proti žalovanému ako dlžníkovi spoločnosti [REDAKOVANÉ] ako postupníkovi, a to s účinnosťou k 24. marcu 2025, čím došlo k hmotnoprávnej zmene nositeľa práva, o ktorom sa koná. Zároveň bol daný súhlas menovanej spoločnosti so vstupom do konania na miesto žalobcu. Uznesením č. k. K2-12C/39/2019-454 zo 17. februára 2026 mestský súd zastavil konanie o podanom dovolaní pre nezaplataenie súdneho poplatku za dovolanie žalobcom v stanovenej lehote.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutému uzneseniu mestského súdu, ktorým pripustil zmenu žalobcu, podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta svojvoľnosť a arbitrárnosť napadnutého uznesenia. V konkrétnostiach namieta:

a) súd prvej inštancie po podaní dovolania nemôže rozhodovať o zmene subjektu konania, keďže na takéto rozhodovanie nemá funkčnú príslušnosť. Napadnuté uznesenie bolo vydané bez opory v zákone, resp. v priamom rozpore so zákonom a jeho vady dosahujú takú úroveň, že ani nemožno hovoriť o právnom akte, ale o akte „*void and null*“ (IV. ÚS 405/2020),

b) nemožnosť domáhať sa opravným prostriedkom zrušenia napadnutého uznesenia je odopretím spravodlivosti, keďže v prípade, ak dôjde k vydaniu nulitného paaktu, sťažovateľ reálne nemá žiadne zákonné prostriedky s výnimkou ústavnej sťažnosti, ktorými by sa vedel domáhať jeho zrušenia,

c) k vydaniu napadnutého uznesenia došlo bez toho, aby sa k listinám doručeným spoločnosťou [REDAKOVANÉ] mohol sťažovateľ vôbec vyjadriť, a súd prvej inštancie neskúmal ani pravosť listín a ich vierohodnosť. Sťažovateľ predpokladá zastavenie dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, čo bude znamenať, že sa s jeho námietkami proti napadnutému uzneseniu nebude môcť vysporiadať ani Najvyšší súd Slovenskej republiky, teda ochrana základných práv sťažovateľa už iným všeobecným súdom nemôže byť poskytnutá.

III.

Vyjadrenie mestského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

5. Mestský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril prostredníctvom zákonnej sudkyne JUDr. Petry Hrebíčkovej, ktorá po zrekapitulovaní procesného priebehu konania uviedla, že ponecháva na rozhodnutie ústavného súdu, či vydaním napadnutého uznesenia mestským súdom došlo k procesnému pochybeniu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

6. Zúčastnená osoba, ktorou je žalobca [REDAKOVANÉ], sa vo svojom vyjadrení zamerala na namietanie nesprávnosti postupu a rozhodnutia mestského súdu v merite veci a vo vzťahu k predmetu prerokovávanej ústavnej sťažnosti uviedla, že ako pôvodný žalobca v konaní prijala rozhodnutie, že nemá záujem pokračovať v spore so svojim bratom, sťažovateľom, preto sa rozhodla predať svoju pohľadávku postupníkovi, ktorý mal a má záujem vo veci ďalej konať a podnikat' aj ďalšie kroky na účel vymoženia žalovanej pohľadávky.

III.3. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ možnosť podať repliku v stanovenej lehote ani do času prerokovania ústavnej sťažnosti nevyužil.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu a zúčastnenej osoby dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia, ktorým mestský súd o návrhu pôvodného žalobcu na pripustenie jeho zmeny podľa § 80 ods. 2 CSP rozhodol po právoplatnom skončení konania, v štádiu konania po podaní dovolania, na čo nebol funkčne príslušný.

10. V zmysle stabilnej judikatúry ústavného súdu do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy (ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo

v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon) a aby bolo toto rozhodovanie zároveň pokryté jej ústavne konformným výkladom a aplikáciou (napr. III. ÚS 406/2014).

11. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojoľne možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojoľli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

12. Podľa § 80 ods. 1 CSP ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Podľa § 80 ods. 2 CSP súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované. Podľa § 80 ods. 3 CSP ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu.

13. Otázka rozhodovania o návrhu žalobcu na zmenu subjektu konania podľa § 80 ods. 1 CSP po vydaní meritórneho rozhodnutia súdom prvej inštancie už bola predmetom posúdenia ústavným súdom, ktorý vo veci sp. zn. IV. ÚS 405/2020 (na ktorú v podanej ústavnej sťažnosti poukazuje aj sťažovateľ) konštatoval, že „po vyhlásení rozsudku okresného súdu už nemožno zo strany tohto súdu zasiahnuť do jeho meritórneho rozhodnutia vyhovením návrhu (neúspešného) žalobcu na vstup iného subjektu do konania na jeho miesto a také rozhodovanie mal prenechať odvolaciemu súdu v už prebiehajúcom odvolacom konaní. Ide o také zjavné prekročenie príslušnosti okresného súdu rozhodnúť v odvolacom konaní o návrhu žalobcu na zmenu účastníka konania podľa § 80 ods. 2 CSP, ktoré má kvalitatívnu povahu fatálneho excesu z funkčnej príslušnosti súdu (okresný súd si prisvojil rozhodnutie krajského súdu ako súdu odvolacieho) spojenú s nulitnosťou dotknutého uznesenia okresného súdu“.

14. Oproti procesnému stavu vo veci sp. zn. IV. ÚS 405/2020 je vo veci sťažovateľa situácia odlišná a osobitá v tom, že návrh na zmenu subjektu na strane žalobcu podľa § 80 ods. 1 CSP bol podaný (28. augusta 2025, pozn.) a mestský súd napadnutým uznesením rozhodol podľa § 80 ods. 2 CSP o pripustení zmeny žalobcu až po právoplatnom skončení konania (rozsudok mestského súdu č. k. K2-12C/39/2019-340 z 31. januára 2024 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 11Co/110/2024-398 z 21. mája 2025 nadobudol právoplatnosť 27. júna 2025, pozn.). Súbežne s návrhom podľa § 80 ods. 1 CSP bolo subjektom, na ktorý bola pohľadávka žalobcu, o ktorej sa

konalo, prevedená, podané aj dovolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 11Co/110/2024-398 z 21. mája 2025.

15. Ustanovenie § 80 CSP upravuje procesnú situáciu zmeny subjektu na strane žalobcu pre prípad, že počas prebiehajúceho sporu dôjde k prevodu alebo prechodu práv a povinností, o ktorých sa koná. Účelom tohto ustanovenia je umožnením vstupu nového subjektu do existujúceho konania na miesto pôvodného účastníka zabezpečiť kontinuitu sporu medzi skutočnými nositeľmi hmotného práva bez nutnosti začínať nové súdne konanie.

16. Tak z gramatického, ako aj teleologického výkladu dotknutej právnej normy je nepochybné, že normatívny rámec predpokladá podanie návrhu na zmenu subjektu na strane žalobcu len v rámci prebiehajúceho súdneho konania. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že je neprípustné, aby súd prvej inštancie zasiahol do právoplatného meritórneho rozhodnutia tým, že v právoplatne skončenej veci rozhodne o zmene na strane žalobcu podľa § 80 ods. 2 CSP.

17. Vychádzajúc zo znenia § 438 ods. 1 a 2 CSP, pritom nie je vylúčené, aby aj po právoplatnom skončení konania na súde prvej inštancie v dovolacom konaní došlo k zmene strany sporu podľa § 80 CSP. Podľa § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o prístupení subjektov, o zmene a späťvzatí žaloby a o vzájomnej žalobe (§ 438 ods. 2 CSP). Ustanovenie § 80 CSP, ktoré sa týka zmeny subjektov, nie je v § 438 ods. 2 CSP uvedené medzi ustanoveniami, ktoré v dovolacom konaní nemožno primerane použiť. Príslušným na rozhodnutie o takomto návrhu podľa § 80 ods. 1 CSP je potom dovolací súd.

18. Nad rámec ústavný súd poznamenáva, že postup (neúspešného) žalobcu v súvislosti s podaním návrhu podľa § 80 ods. 1 CSP až po právoplatnom skončení konania na súde prvej inštancie sa javí ako účelový, pričom tejto domnienke nasvedčuje aj zastavenie konania o podanom dovolaní pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie dovolateľom v stanovenej lehote, čo je v kontraste s vyjadrením zúčastnenej osoby, v zmysle ktorého „nový“ žalobca má záujem vo veci ďalej konať a podnikat kroky na účel vymoženia žalovanej pohľadávky.

19. Ústavný súd tak uzatvára, že napadnutým uznesením, ktorým mestský súd podľa § 80 ods. 2 CSP pripustil zmenu žalobcu, zjavne prekročil príslušnosť súdu prvej inštancie rozhodnúť v dovolacom konaní o návrhu žalobcu na zmenu subjektu konania podľa § 438 ods. 1 CSP v spojení s § 80 ods. 2 CSP.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to je uvedené vo výroku 1 tohto nálezu, a zároveň napadnuté uznesenie v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil (výrok 2 tohto nálezu).

V.

Trovy konania

21. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 zákona o ústavnom súde o náhrade trov konania, pričom jej sumu určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie

právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2026 v sume 15,86 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). V zmysle vyhlášky by sťažovateľovi patril nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2026 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) v celkovej výške 824,72 eur, avšak sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 560,38 eur, ktorý mu bol ústavným súdom aj priznaný (výrok 3 tohto nálezu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2026

Peter Molnár
predseda senátu